

10. bekkur

Íslenska

Viðmið um námshæfni í íslensku

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í íslensku	P	L	V
<i>Lestur</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> nái góðum leshraða og geti lesið af öryggi lesi mismunandi texta, allt frá fyrirmælum og upp í heilar skáldsögur og noti til þess mismunandi lestrarfærni eftir tegund textans vinni með texta og geti gert grein fyrir efni hans hvort sem er á töluðu eða rituðu máli geti fundið heimildir og afþreyingarefni við hæfi hvort sem er á neti, bókasafni eða heimili sínu 	X	X	X
<i>Talað mál og framsögn</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> þjálfist í að segja skýrt og greinilega frá, hvort sem um er að ræða upplestur, bókmenntatexta eða gera grein fyrir sínum eigin skoðunum og rökstuðningi kannist við helstu framburðarmállýskur á Íslandi 	X	X	X
<i>Hlustun og áhorf</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> geti hlustað og meðtekið fyrirmæli frá kennara, öðrum nemendum eða úr hljóðefni og áttað sig á aðalatriðum þess geti endursagt, munnlega eða skriflega, efni sem hann hefur hlustað eða horft á 	X	X	X
<i>Ritun</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> þekki flestar stafsetningarreglur og geti beitt þeim í ritun þjálfist í notkun stafsetningarorðabóka riti fjölbreytta texta og geti byggt þá upp á viðeigandi hátt, allt frá fyrirmælum upp í ritgerðir um ákveðið efni þjálfist í notkun myndmáls, orðtaka og málshátta temji sér skýran og snyrtilegan frágang efnis öðlist tilfinningu fyrir viðeigandi setningaskipan, skipan málsgreina og efnisgreina geti gengið frá rituðu máli á tölvutæku formi 	X	X	X

<i>Bókmenntir</i>	<i>Við lok árgangs geti nemandi:</i>			
	<ul style="list-style-type: none"> • lesi sem fjölbreyttast efni með áherslu á það sem hentar unglingum • lesi bækur í fullri lengd og geti fjallað um þær, bæði Íslendingasögur og nútímaverk • læri grunnhugtök í umfjöllun um skáldsögur og geti notað þau í umsögn um þær • kannist við nokkur þekkt skáld og nokkur verka þeirra • kunni helstu atriði bragfræði 	X	X	X
		X	X	X
		X	X	
		X	X	
		X	X	
<i>Málfræði</i>	<i>Við lok árgangs geti nemandi:</i>			
	<ul style="list-style-type: none"> • vinni með málið á sem fjölbreyttastan hátt • þekki skiptingu í orðflokka eftir merkingarlegum og formlegum einkennum • þekki helstu beygingaratriði fallorða og sagnorða • þekki merkingarlegan mun á háttum sagna • þekki mun á beinni og óbeinni ræðu • geti notað og kunni á handbækur um íslenskt mál • geti greint á milli setningar, málsgreinar og efnisgreinar og geti nýtt sér það í frágangi texta • þekki aðal- og aukasetningu • þekki helstu hljóðbreytingar í íslensku • geti beitt málfræðilegum hugtökum við lýsingu eða umræðu um texta • þekki orðeiningarregluna og geti nýtt sér hana í stafsetningu og orðmyndun • þekki til helstu orðtaka og málshátta og geti útskýrt mun þeirra • öðlist trú á eigin málkunnáttu og hæfni • áttað sig á og beitt sköpunarmætti tungumálsins og nýtt það m.a. við ritun, tal, við nýyrðasmíð, í orðaleikjum og skáldskap • áttað sig á og beitt sköpunarmætti tungumálsins og nýtt það m a við ritun, tal, við nýyrðasmíð, í orðaleikjum og skáldskap 	X	X	X
		X	X	
		X	X	
		X	X	
		X	X	
		X	X	
		X	X	
		X	X	
		X	X	
		X	X	
		X	X	
		X	X	X
		X	X	

Grunnbættir menntunar

Eftirfarandi áherslur eru skilgreindar fyrir grunnþætti menntunar í 10. árgangi:

Grunnþáttur Áhersluþættir grunnþátta menntunar	
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ:	<ul style="list-style-type: none">• Í gegnum bókmenntir, t.d. Gauragang og sögur í Mályrkju III• Í gegnum fjölmiðla• Umræður um öryggi á netinu• Gagnrýnin hugsun• Nota geðorðin 10 óspart og tengja þau daglegu lífi nemenda
JAFNRÉTTI:	<ul style="list-style-type: none">• Skoða kynjahlutfall í fjölmiðlum, í kvikmyndum og sjónvarpsþáttum• Skoða tónlistartexta og tónlistarmyndbönd. Eru þau niðrandi? Hverju má breyta?• Skoða kynjahlutverk og kynímyndir í þeim bókmenntum sem nú þegar eru lesnar á unglingsstigi• Horfa til jafnréttis í víðu samhengi, t.d. milli fullorðinna og barna, kynþátta, trúarhópa, o.s.frv.
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI:	<ul style="list-style-type: none">• Nemendur hafi val í vissum verkefnum, t.d. ritun• Gagnrýnin hugsun• Heimspekilegar og siðfræðilegar samræður• Samræður og rökræður• Nota efni sem fjallar um mannréttindi og lýðræði í kennslu• Nemendur setji sig í spor einhvers af ólíkum uppruna, menningu eða þess háttar
LÆSI:	<ul style="list-style-type: none">• Áhersla á að viðhalda lestraráhuga með lestrarátaki að hausti og vori hugsanlega þematengt og í keppnisformi• Nota stafræna miðla og nýta þá þekkingu sem nemendur hafa• Lag vikunnar, tengja minningum og stöðum. Kynna uppáhalds tónlistarmanninn sinn• Rithöfundaheimsóknir• Fagorðaforði, t.d. í bókmenntum, málfræði og stafsetningu• Lesa fyrir eldri borgara, t.d. fyrir jóla• Setja á stofn leshringi, jafnvel þematengda• Lesfimi og frumkvæði í þekkingarleit• Virk hlustun• Búa til útvarpsþátt, sjónvarpsþátt, tímarit. Leyfa nemendum að velja efni til að leysa og rannsaka• Lesa til að læra• Kenna skimunartækni í lestri

- Hugtakakennsla, þ.e. kenna nemendum hvað felst í orðinu sjálfbærni
 - Umræður, hvernig væri líf mitt ef dagurinn ætti algjörlega að vera sjálfbær? Hvað get ég lagt af mörkum?
- SJÁLFBÆRNI:**
- Kynna sér ólíka lífshætti milli kynslóða, taki viðtal við eldri borgara og vinni verkefni út frá því
 - Nemendur leiti og finni fréttir sem tengjast umhverfismálum
 - Lesa með nemendum efni sem tengist sjálfbærni

- Semja leikrit, skapandi skrif
- Læra í gegnum skáldsögur
- Samstarf við rithöfunda og textahöfunda
- „Ljóðaslamm“, klippa, líma, lita, sauma, syngja, endursögn, tengja allt við sama viðfangsefnið t.d. kaflar úr ákveðinni sögu
- Ljósmyndir: lesa ljóð og fara og taka myndir tengdar efninu eða fara og taka myndir og semja ljóð
- Ýmis hópverkefni
- Nemendur undirbúa og stýra kennslustund í bókmenntum

Stærðfræði

Viðmið um námshæfni í stærðfræði

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í stærðfræði	P	L	V
Að geta spurt og svarað með stærðfræði	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> tjáð sig um stærðfræðileg efni og um veruleikann með tungumáli stærðfræðinnar, útskýrt hugsun sína um hana fyrir öðrum, leitað lausna og sett viðfangsefni fram á fjölbreyttan stærðfræðilegan hátt með því að beita skapandi hugsun, ígrundun og röksemdafærslu, sett fram, greint, túlkað og metið stærðfræðileg líkön greint á milli skilgreininga og setninga, milli einstakra tilvika og alhæfinga. Getur nýtt þá þekkingu til að kanna og ræða um stærðfræðileg hugtök, um tilgang og takmörk þeirra fundið, sett fram og afmarkað stærðfræðiþrautir bæði í tengslum við daglegt líf og viðfangsefni stærðfræðinnar, lagt mat á lausnirnar, m.a. með það að markmiði að alhæfa út frá þeim sett upp, túlkað og gagnrýnt stærðfræðilegt líkan af raunverulegum aðstæðum. Það getur m.a. falið í sér reikning, teikningar, myndrit, jöfnur og föll fundið rök fyrir og rætt um fullyrðingar um stærðfræði, skilið og metið röksemdir sem settar eru fram af öðrum og unnið með einfaldar sannanir 	X	X	X
Að kunna að fara með tungumál og verkfæri stærðfræðinnar	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> sett fram og notað mismunandi framsetningu sama fyrirbæris, hvort sem um er að ræða hlutbundna, myndræna, munnlega og algebrulega framsetningu eða með töflu og grafi lesið úr táknmáli stærðfræðinnar, notað það á merkingabæran hátt, t.d. þýtt af daglegu máli yfir á táknmál stærðfræðinnar og skilið þær leikreglur sem gilda um meðferð þess tjáð sig um stærðfræðileg efni munnlega, skriflega og myndrænt, af nákvæmni og túlkað framsetningu annarra á stærðfræðilegu efni 	X	X	X

	<ul style="list-style-type: none"> • valið og notað margvísleg verkfæri, þar með talin tölvu tækni, gert sér grein fyrir möguleikum þeirra og takmörkunum, notað þau markvisst til að rannsaka stærðfræðileg efni og setja fram <i>niðurstöður sínar</i> 	X	X	
Vinnubrögð og beiting stærðfræðinnar	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • undirbúið og flutt munnlegar kynningar og skrifað texta um eigin vinnu með stærðfræði, m.a. með því að nota upplýsingatækni • unnið í samvinnu við aðra að lausnum stórra og smárra stærðfræðiverkefna og gefið öðrum viðbrögð, m.a. með því að spyrja markvisst • tekist á við verkefni úr umhverfinu eða samfélaginu, þar sem þarf að afla upplýsinga og meta þær, finna lausnir, m a í tengslum við ábyrgð á eigin fjármálum, neyslu og þróun samfélagsins • nýtt möguleika stærðfræðinnar til að lýsa veruleikanum og líkt eftir raunverulegum fyrirbrigðum, m.a. með notkun tölvutækni og gert sér grein fyrir hvenær slíkt er gagnlegt og við hæfi • lesið stærðfræðilegan texta, skilið og tekið afstöðu til upplýsinga sem settar eru fram á táknmáli stærðfræðinnar 	X	X	X
Tölur og reikningur	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • notað rauntölur og greint samhengi milli talna í ólíkum talnamengjum • notað sætiskerfisríthátt og sýnt að hann skilur þær reglur sem gilda um hann • gefið dæmi um mismunandi framsetningu hlutfalla og brota, skýrt sambandið milli almennra brota, tugabrota og prósentu • leyst viðfangsefni sem sprottin eru úr daglegu lífi og umhverfi, með hugarreikningi, vasareikni, tölvuforritum og skriflegum útreikningum • tekið þátt í að þróa hentugar aðferðir við reikning með ræðum tölum sem byggja á eigin skilningi , nýtt vasareikni og tölvur í þeim tilgangi • reiknað með ræðum tölum, m a við lausnir á jöfnum og öðrum viðfangsefnum algebru • notað almenn brot, tugabrot og prósentur við útreikninga á daglegum viðfangsefnum • nýtt sér samhengi og tengsl reikniaðgerðanna og notað þá þekkingu við útreikninga og mat á þeim 	X	X	X

Algebra	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • unnið með talnarunur og rúmfræðimynstur til að rannsaka, koma skipulagi á og alhæfa um það á táknmáli algebrunnar og sett fram stæður með breytistærðum • leyst jöfnur og einfaldar ójöfnur, leyst saman jöfnur með fleiri en einni óþekktri stærð • ákvarðað lausnir á jöfnum og jöfnuhneppum með myndritum og lýst sambandi breytistærða með föllum 	X	X	
Rúmfræði og mælingar	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • notað undirstöðuhugtök rúmfræðinnar þar með talin hugtök um stærðarhlutföll, innbyrðis afstöðu lína, færslur og fræðilega eiginleika tví- og þrívíðra forma • teiknað skýringarmyndir og unnið með teikningar annarra út frá gefnum forsendum, rannsakað, lýst og metið samband milli hlutar og teikningar af honum • notað mælikvarða og unnið með einslaga form, útskýrt setningu Pýþagórasar og reglu um hornasummu í marghyrningi og beitt henni í margvíslegu samhengi Einnig gert rannsóknir á rétthyrndum þríhyrningum og reiknað hliðarlengdir og horn út frá þekktum eiginleikum • mælt ummál, flöt og rými, reiknað stærð þeirra og útskýrt hvað felst í mælihugtakinu • nýtt tölvur til að teikna, rannsaka og setja fram rök um rúmfræðilegar teikningar • sett fram einföld rúmfræðileg rök og sannanir og túlkað táknmál algebru með rúmfræði • túlkað jöfnur í hnitakerfi og notað teikningar í hnitakerfi til að leysa þær 	X	X	X
Tölfræði og líkindi	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • notað tölfræðihugtök til að setja fram, lýsa, skýra og túlka gögn • skipulagt og framkvæmt einfaldar tölfræðikannanir og dregið ályktanir af þeim • lesið, skilið og lagt mat á upplýsingar um líkindi sem birtar eru á formi tölfræði, t.d. í fjölmiðlum • framkvæmt tilraunir þar sem líkur og tilviljun koma við sögu og túlkað niðurstöður sínar • notað hugtök eins og skilyrtar líkur og óháðir atburðir, notað einfaldar talningar til að reikna og túlka líkur á atburðum 	X	X	X

Grunnpættir menntunar

Eftirfarandi áherslur eru skilgreindar fyrir grunnpætti menntunar 10 árgangi - stærðfræði:

Grunnpáttur	Áherslupættir grunnpáttanna menntunar
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ:	<ul style="list-style-type: none">• að nemendum sé skapað jákvætt og hvetjandi umhverfi og hafi tækifæri til að njóta styrkleika sinna til að byggja upp jákvæða sjálfsmynd og fái aukið sjálfsöryggi t.d. með hópaskiptingu
JAFNRÉTTI:	<ul style="list-style-type: none">• að nemendum séu skapaðar aðstæður til að rækta hæfileika sína á eigin forsendum t.d. með hópaskiptingu
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI:	<ul style="list-style-type: none">• að nemendur þjálfist í gagnrýnni hugsun og ígrundun t.d. í gegnum myndrit
LÆSI:	<ul style="list-style-type: none">• að nemendur nái grunnupplýsingum úr rituðum texta s.s. orðadæmi og tölfræði
SJÁLFBÆRNI:	<ul style="list-style-type: none">• að nemendur takist á við margvísleg álitamál og ágreiningsefni í gegnum þrautir
SKÖPUN:	<ul style="list-style-type: none">• að hvetja nemendur til sjálfstæðrar hugsunar og að hugsa út fyrir rammann t.d. í gegnum þrautir• að hvetja nemendur til gagnrýnnar hugsunar t.d. með því að koma með eigin rök á stærðfræðilegum viðfangsefnum• að nemendur noti ímyndunaraflið t.d. við lausnir á þrautum

Danska

Viðmið um námshæfni í erlendum tungumálum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnispættir:	Viðmið um námshæfni í erlendum tungumálum	P	L	V
<i>Hlustun:</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> skilið mál er varðar hann sjálfan og hans nánasta umhverfi þegar talað er skýrt og greinilega fyrirhafnarlítið tileinkað sér talað mál um margvísleg málefni í kunnuglegum aðstæðum 	X	X	
<i>Lesskilningur</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <p>:</p> <ul style="list-style-type: none"> lesið og skilið stutta texta með grunnorðaforða daglegs lífs um efni sem tengist þekktum aðstæðum og áhugamálum beitt mismunandi lestraraðferðum eftir eðli textans og tilgangi með lestrinum geti lesið sér til gagns og ánægju almennan texta af ýmsum toga 	X	X	X
<i>Samskipti:</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> haldið uppi einföldum samræðum með nokkuð eðlilegum framburði og geti beitt algengustu kurteisisvenjum beitt aðferðum til að gera sig skiljanlegan t.d. með látbragði notað algengustu orðasambönd úr daglegu máli og beitt algengustu kurteisis- og samskiptavenjum og notað ólíkar aðferðir til að gera sig skiljanlega 	X	X	X
<i>Frásögn:</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> í einföldu máli sagt frá og notað lykilorðaforða sem unnið hefur verið með í viðfangsefnum námsins og beitt eðlilegum framburði og áherslum tjáð sig um það sem viðkemur daglegu lífi og því sem stendur honum nærri á vel skiljanlegu máli hvað varðar málnotkun, framburð, áherslur og orðaval tjáð sig vel og áheyrilega um málefni sem hann þekkir og beitt tungumálinu af lipurð 	X	X	

<p><i>Ritun:</i> Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skrifað stuttan samfelldan texta um efni sem tengist honum persónulega, tengt saman einfaldar setningar og stafsett algengustu orð • skrifað texta af mismunandi gerðum með stuðningi t.d. gátlista og mynda, sagt nokkuð lipurlega frá og brugðist við því sem lesið hefur verið, lýst atburðarás og samið texta þar sem ímyndunaraflíð fær að njóta sín • leikið sér með málið og látið sköpunargáfuna og ímyndunaraflíð njóta sín 	X	X	
<p><i>Menningar- læsi:</i> Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sýnt fram á að hann áttar sig á að mörg algeng orð í erlenda tungumálinu eru lík og skyld öðrum sem hann þekkir • þekkt siði og hefðir viðkomandi mál- og menningarsvæða • greint á milli helstu afbrigða tungumálsins, t.d. hvað er danska, norska, sænska o.s.frv. 	X	X	X
<p><i>Námshæfni:</i> Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nýtt sér hjálpartæki, s.s. orðabækur, veforðasöfn, leiðréttingarforrit • sett sér raunhæf markmið og gert sér grein fyrir hvar hann stendur í náminu og skipulagt sig út frá því 	X	X	X

Grunnpættir menntunar

Eftirfarandi áherslur eru skilgreindar fyrir grunnpætti menntunar 10. árgangi:

Grunnpáttur	Áherslupættir grunnpátta menntunar
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ:	<ul style="list-style-type: none"> • Skrifa um sitt nánasta umhverfi, fara út og á þá staði sem þau eru að skrifa um og átta sig á staðarháttum og fleira úr umhverfinu sem þau nýta sér svo í verkefninu • Taka orð úr þeim sögum sem verið er að vinna með og leika þau
JAFNRÉTTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Menning, fordómar • Stéttaskipting • Fötlun og menningarmunur • Aldur • Kynjajafnrétti
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI:	<ul style="list-style-type: none"> • Gagnrýn hugsun • Nota lýðræðislega kosningu

	<ul style="list-style-type: none"> • Nota blaðagreinar sem fjalla um mannréttindi og lýðræði sem útgangspunkt í kennslu • Bekkjarsáttmáli - uppbyggingarstefnan • Rökræður
LÆSI:	<ul style="list-style-type: none"> • Yndislestur, nýta ólíka miðla, t.d. Youtube, fréttamiðla • Fagorðaforði Lesfimi og frumkvæði í þekkingarleit • Virk hlustun • Búa til útvarpsþátt, sjónvarpsþátt, tímarit • Leyfa nemendum að velja efni til að leysa og rannsaka • Lesa til að læra • Bókmenntir og skapandi skrif Mismunandi lestraraðferðir (skipun, hvað er athyglisverðast o s frv) • Lesa og skrifa eins og fræðingar • Orðhlutagreining, hvernig orðin eru búin til
SJÁLFBÆRNI:	<ul style="list-style-type: none"> • Hugtakakennsla • Nemendur fylgist með fréttum, fræðist um ólíkar auðlindir, hverjar þær eru • Nemendur leiti og finni fréttir sem tengjast umhverfismálum
SKÖPUN:	<ul style="list-style-type: none"> • Tónlist (hlusta og semja) • Búa til ævintýri, nemendur þurfa að búa til handritið, persónur, lesa inn te Xta og setja inn skrifaðan te Xta • Gera kynningar á hverju sem er, má skila hvernig sem er • Ljósmyndir: lesa ljóð/sögur/lög og fara og taka myndir tengdar efninu eða fara og taka myndir og semja ljóð/sögur/lög

2 Erlend tungumál - Enska

a Viðmið um námshæfni í erlendum tungumálum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnispættir:	Viðmið um námshæfni í erlendum tungumálum	P	L	V
<i>Hlustun</i>	<i>Við lok árgangs geti nemandi:</i>			
	<ul style="list-style-type: none"> • fyrirhafnarlítið tileinkað sér talað mál um margvísleg málefni í kunnuglegum aðstæðum þegar framsetning er áheyrileg, • tileinkað sér aðalatriði úr kynningu og frásögnum sem eru innan áhuga-, náms- og þekkingarsviðs hans og brugðist við efni þeirra, sagt frá, unnið úr eða nýtt sér á annan hátt, 	X	X	
		X		
			X	
				X

<ul style="list-style-type: none"> • án vankvæða fylgst með aðgengilegu efni í fjöl- og myndmiðlum sér til gagns og ánægju, sagt frá og unnið úr, • hlustað eftir nákvæmum upplýsingum, valið úr þeim sem við á og brugðist við eða unnið úr þeim 			
<p><i>Lesskilningur</i></p> <p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • lesið sér til gagns og ánægju almenna te Xta af ýmsum toga með nokkuð fjölþættum orðaforða og valið lestraraðferð eftir eðli te Xtans og tilgangi með lestrinum, • aflað sér upplýsinga úr te Xta, greint aðalatriðin frá aukaatriðum, gert sér grein fyrir helstu niðurstöðum og nýtt sér í verkefnavinnu, • lesið sér til fróðleiks raunte Xta, t d úr dagblöðum, tímaritum og netmiðlum sem fjalla um efni er varðar líf hans, aðstæður eða umhverfi, brugðist við efni þeirra, sagt frá eða unnið úr á annan hátt, • lesið sér til gagns, ánægju og þroska smásögur og skáldsögur ætlaðar ungu fólki og myndað sér skoðanir á efni þeirra og lesið og tileinkað sér efni sem tengist öðrum námsgreinum og hugtök sem tengjast þeim og nýtt í nýju samhengi 	<p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p>	<p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p>	
<p><i>Samskipti</i></p> <p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • sýnt fram á að hann er vel samræðuhæfur um kunnugleg málefni, beitir nokkuð réttu máli, eðlilegum framburði, áherslum og hrynjandi, notar algeng föst orðasambönd úr daglegu máli og kann að beita viðeigandi kurteisi- og samskiptavenjum, hikorðum og ólíkum aðferðum til að gera sig skiljanlegan og skilja aðra, t d með því að umorða, • tekið þátt í óformlegu spjalli um daginn og veginn um efni sem hann er vel heima í • tekist á við margs konar aðstæður í almennum samskiptum, t d miðlað og tekið á móti upplýsingum á ferðalögum, sem gestgjafi eða í netsamskiptum, • tekið þátt í skoðanaskiptum, fært einföld rök fyrir máli sínu og tekið tillit til sjónarmiða viðmælanda 		<p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p>	

<p><i>Frásögn</i></p> <p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • tjáð sig áheyrilega um málefni sem hann þekkir, beitt tungumálinu af nokkurri nákvæmni hvað varðar reglur um málnotkun, framburð, áherslur, hrynjandi og orðaval, • tjáð sig skipulega með undirbúið eða óundirbúið efni sem hann þekkir, hefur hlustað á, lesið um eða unnið með í námi sínu, sagt skoðun sína á því og brugðist við spurningum, • flutt stutta frásögn eða kynningu um undirbúið efni blaðalaust og af nokkru öryggi, • samið, æft og flutt frumsamið efni, t.d. stutt atriði eða sögu, einn eða í félagi við aðra 			
<p><i>Ritun</i></p> <p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • skrifað lipran samfelldan te Xta á hnökralitlu máli um efni sem hann hefur þekkingu á, sýnt fram á góð tæk á orðaforða og meginreglum málnotkunar, fylgt hefðum varðandi uppbyggingu og samhengi te Xta og notað tengiorð við hæfi, • skrifað ýmsar gerðir af te Xtum, bæði formlega og óformlega og hagað orðum sínum með lesanda í huga og í samræmi við inntak og tilgang með skrifunum, • skrifað um eða brugðist skilmerkilega við því sem hann hefur hlustað á, séð eða lesið og fylgt ákveðnu formi te Xtagerðar þar sem það á við, • tjáð sig um skoðanir sínar, tilfinningar, reynslu og þekkingu, • leikið sér með málið og látið sköpunargáfuna og ímyndunaraflíð njóta sín 	X	X	
<p><i>Menningarlæsi</i></p> <p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • sýnt fram á að hann þekkir vel til mannlífs og menningar á viðkomandi málsvæði og gerir sér vel grein fyrir hvað er líkt eða ólíkt hans eigin aðstæðum, • sýnt fram á að hann þekkir nokkuð til innri samfélagsgerðar, hvað einkennir þjóðfélagið og það sem er efst á baugi hverju sinni, • sýnt fram á að hann kann nokkur deili á fjölbreyttum uppruna þegnanna á viðkomandi málsvæði og gerir sér grein fyrir takmörkunum staðalmynda og áhrifum fordóma, 	X	X	

<ul style="list-style-type: none"> • getur greint á milli helstu afbrigða tungumálsins, t d hvað er breska, skoska, ameríska 			
<p><i>Námshæfni</i></p> <p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • sett sér raunhæf markmið, skipulagt nám sitt á markvissan hátt og lagt mat á eigin stöðu og námsframvindu, • beitt margvíslegum námsaðferðum sem geta komið að gagni í náminu og veit hvenær þær eiga við, t d nýtt sér samhengi í te Xta eða aðstæðum til að geta sér til um merkingu orða, • beitt á raunsæjan hátt sjálfsmati og jafningjamati í tengslum við viðfangsefni námsins og veitt sanngjarna endurgjöf, • nýtt sér reynslu sína og þekkingu til að skapa nýja þekkingu og nota í nýju samhengi, • unnið sjálfstætt, með öðrum og undir leiðsögn og tekið tillit til þess sem aðrir hafa til málanna að leggja, • nýtt sér öll helstu hjálpartæki, s s ítarefni, efni úr fjölmiðlum, orðabækur, veforðasöfn, leiðréttingarforrit, tungumálaforrit og leitarforrit og umgengist þau af gagnrýni 		<p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p>	<p>X</p>

Grunnpættir menntunar

Eftirfarandi áherslur eru skilgreindar fyrir grunnpætti menntunar í 10. árgangi:

Grunnpáttur	Áherslupættir grunnpátta menntunar
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ:	<ul style="list-style-type: none">• skrifa um sitt nánasta umhverfi, fara út og á þá staði sem þeir eru að skrifa um og átta sig á staðarháttum og fleira úr umhverfinu sem þeir nýta sér svo í verkefninu• taka orð úr þeim sögum sem verið er að vinna með og leika þau
JAFNRÉTTI:	<ul style="list-style-type: none">• menning, fordómar• stéttaskipting• fötlun og menningarmunur• aldur• kynjajafnrétti
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI:	<ul style="list-style-type: none">• gagnrýn hugsun• nota lýðræðislega kosningu• nota blaðgreinar sem fjalla um mannréttindi og lýðræði sem útgangspunktur í kennslu• bekkjarsáttmáli - uppbyggingarstefnan• rökræður
LÆSI:	<ul style="list-style-type: none">• yndislestur, nýta ólíka miðla, t.d. Youtube, fréttamiðla• fagorðaforði, lesfimi og frumkvæði í þekkingarleit• virk hlustun• búa til útvarpspátt, sjónvarpspátt, tímarit• leyfa nemendum að velja efni til að leysa og rannsaka• lesa til að læra• bókmenntir og skapandi skrif. Mismunandi lestraraðferðir (skipun, hvað er athyglisverðast o.s.frv.)• lesa og skrifa eins og fræðingar• orðhlutagreining, hvernig orðin eru búin til
SJÁLFBÆRNI:	<ul style="list-style-type: none">• hugtakakennsla• nemendur fylgist með fréttum, fræðist um ólíkar auðlindir, hverjar þær eru• nemendur leiti og finni fréttir sem tengjast umhverfismálum
SKÖPUN:	<ul style="list-style-type: none">• tónlist (hlusta og semja)• búa til ævintýri, nemendur þurfa að búa til handritið, persónur, lesa inn texta og setja inn skrifaðan texta• gera kynningar á hverju sem er, má skila hvernig sem er• ljósmyndir: lesa ljóð/sögur/lög og fara og taka myndir tengdar efninu eða fara og taka myndir og semja ljóð/sögur/lög

Samfélagsgreinar

Viðmið um námshæfni í samfélagsgreinum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í samfélagsgreinum	P	L	V
	<p>REYNSLUHEIMUR Umhverfi, samfélag, saga, menning: Hæfni nemanda til að skilja veruleikann</p> <p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sýnt fram á skilning á mikilvægi þess að bera virðingu fyrir sjálfum sér og öðrum, fyrir mannréttindum, félagslegu réttlæti, jöfnuðu og helgi mannlægs lífs Ígrundað víxlverkun samfélags, stjórn mála, náttúru, trúar og lífsviðhorfa í tímans rás, í samhengi nærsamfélags og hnattvæðingar Sýnt fram á skilning á eðli sjálfbærrar þróunar og þýðingu hennar fyrir umhverfi, samfélag og efnahagslíf Fjallað á upplýstan hátt um einkenni og stöðu Íslands í heiminum í ljósi legu og sögu landsins og breytilegrar menningar, trúar, lífsviðhorfa og stjórnarfars Sýnt fram á skilning á heimabyggð sinni og útskýrt samhengi hennar við umhverfi, sögu, menningu, listir, félagsstarf og atvinnulíf Aflað sér, hagnýtt, ígrundað og metið upplýsingar um menningar og samfélagsmálefni, sem birtast í munnlegum flutningi, samræðum, te Xta og myndrænum búningi Rökrætt mikilvæg hugtök sem notuð eru um menningar-og samfélagsmálefni Fjallað um náttúrufarla sem mynda og móta land og hafa áhrif á loftslag og gróður Útskýrt megineinkenni gróðurfars, loftslags, vinda og hafstraum jarðar og hvernig þessir þættir móta ólík lífsskilyrði Greint mynstur manlegra athafna sem móta og breyta umhverfi og búsetuskilyrðum Greint og fjallað um upplýsingar á kortum og gröfum og annars konar myndum 	X	X	
				X
		X		X
				X
				X
		X		
		X	X	
		X		
			X	
			X	

Félagsheimur**Samskipti: Hæfni nemenda til að mynda og þróa tengsl sín við aðra**

Við lok árgangs geti nemandi:

- Tekið sjálfstæðan þátt í lýðræðislegu samstarfi og samræðu
- Útskýrt með dæmum margbreytileika mannlífsins og ólíkan bakgrunn fólks, borið virðingu fyrir frelsi fólks til mismunandi trúar, lífsgilda, skoðana og lífshátta
- Vegið og metið skoðanir og upplýsingar, brugðist við þeim á fordómalausan og réttisýnan hátt
- Fengist við samfélagsleg og siðferðileg málefni af mismunandi sjónarhólum
- Rökrætt stöðu sína sem þátttakandi í samfélaginu, réttindi, skyldur og gildismat, sýnt ábyrgð í samskipum, umgengni og lífsháttum, m a með vísan til réttinda samkvæmt alþjóðasáttmálum
- Komið þekkingu sinni og viðhorfum á framfæri með fjölbreyttum og markvissum hætti, einn sér og í samstarfi við aðra
- Gefið skýringar á og rökrætt gerð og þróun íslensks þjóðfélags í ljósi innlendra og alþjóðlegra áhrifaþátta
- Greint afmarkaða efnisþætti stórrar eða smárrar sögu, nálægrar eða fjarlægrar
- Útskýrt með dæmum hvernig sagan birtist í te Xtum og munum, hefðum og minningum
- Útskýrt margbreytileika trúarbragða og lífsviðhorfa og greint áhrif þeirra á líf einstaklinga, hópa og samfélaga
- Fengist við og greint viðfangsefni sem snerta trú, lífsviðhorf og siðferði og tengjast spurningum um merkingu og tilgang lífsins
- Sýnt fram á læsi á frásagnir, hefðir, kenningar, hátíðir, siði og tákn kristni og annarra helstu trúarbragða heims
- Rætt og borið saman ólík trúar og lífsviðhorf og gert sér grein fyrir hvað er sameiginlegt og hvað sérstætt
- Greint áhrif Biblíunnar og helgiritanna annarra helstu trúarbragða á menningu og samfélag
- Útskýrt trúarlegar vísanir og tjáningu í listum og bókmenntum
- Gert sér grein fyrir hlutverki og margbreytileika fjölskyldna og gagnkvæmum áhrifum innan hennar á mismunandi tímum og

X

X

X

X

X

X

X

X

X

X

X

X

X

X

X

X

X

menningarsvæðum			
<ul style="list-style-type: none"> • Útskýrt mismunandi hugmyndir og gerð og framkvæmd lýðræðis • Útskýrt hlutverk helstu stofnana samfélagsins og uppbyggingu stjórnkerfisins og formleg tengsl Íslands við umheiminn • Útskýrt og rökrætt hugmyndir um velferðarsamfélagið og tengsl þess við stjórnámál, atvinnulíf og hugmyndastefnur • Greint hvernig stjórnámál og samfélagsgerð tengjast lífi einstaklinga • Tekið ábyrga afstöðu í eigin fjármálum og neyslu, verði gagnrýninn neytandi og geti sett sér markmið á grundvelli þekkingar á fjármála-umhverfi einstaklinga og samfélags og þeim tilboðum sem eru í boði • Bent á, fyrirbyggt og brygðist rétt við ýmsum hættum og slysa-gildrum í umhverfinu og náttúrunni • Rökrætt gildi jafnréttis og mannréttinda á öllum sviðum samfélagsins og þekki almenn ákvæði um mannréttindi • Sýnt sjálfsaga, sjálfstraust og virðingu í margvíslegum samskiptum og samstarfi við ólíka einstaklinga • Ígrundað eigin getu til aðgerða og gert sér grein fyrir afleiðingum gerða sinna eða aðgerðarleysis • Tekið þátt í samfélagsmálum á ábyrgan hátt og beitt sér í málefnum sem varða almannaheill • Sinnt velferð og hag samferðafólks síns 	X	X	
			X
	X		
		X	X
		X	X
		X	
		X	
		X	
<i>Við lok árgangs geti nemandi:</i>			

Grunnþættir menntunar

Eftirfarandi áherslur eru skilgreindar fyrir grunnþætti menntunar í 10 bekk – samfélagsgreinar

Grunnþáttur	Áhersluþættir grunnþátta menntunar
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ:	<ul style="list-style-type: none"> • fær forvarnarfræðslu um kynheilbrigði, sjálfsmynd og samskipti kynjanna

	<ul style="list-style-type: none"> • fræðist um hollt mataræði, hreyfingu, svefn og líkamshirðingu • sýnir frumkvæði, vinnur sjálfstætt og í hóp
JAFNRÉTTI:	<ul style="list-style-type: none"> • tekur þátt í hópavinnu og samvinnuverkefnum • taki þátt í að tjá skoðanir og að hlusta á mismunandi skoðanir annarra • kynnist sögu kvenréttindabaráttu • ræði jafnrétti heimshluta • taki þátt í umræðum um kynjajafnrétti, kynhneigð, kynvitund og kynbundið ofbeldi • skoði auglýsingar og sjónvarpsþætti með kynhlutverkin í huga • kynnist ólíkum menningarheimum • kynnist þróunarhjálp og starfi hjálparsamtaka
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI:	<ul style="list-style-type: none"> • takist á við ímyndaðar aðstæður og setji sig í hlutverk annarra s s fólks sem býr við önnur kjör og í öðrum heimshlutum eða á öðrum tíma • kynnist því hvaðan hugmyndir um lýðræði og mannréttindi eru komnar, hvers vegna þær voru settar fram og hvernig þessar hugmyndir hafa þróast • rökræði álitamál sem tekin eru til umfjöllunar og skiptist á skoðunum • klípusögur, umræður og lausnir settar fram í sameiningu • lesi blaðagreinar þar sem mannréttindi og lýðræði koma við sögu • kynnist og vinni með Mannréttindasáttmálann • geti valið um framsetningu viðfangsefnis • setji réttarhöld á svið, þar sem allir fá hlutverk til að vinna með • fari á skólaping
LÆSI:	<ul style="list-style-type: none"> • fái þjálfun í að byggja upp fagorðaforða • gerð hugarkorta þar sem nemendur draga út aðalatriði úr innihaldi te Xta • fylgist með fréttum líðandi stundar og fái tækifæri til að tjá sig um þær • vinni verkefni um heimabyggð og hafi samvinnu við eldri borgara • gestakennari • skoði netsíður og bækur með fróðleik og upplýsingum og vinni með þær upplýsingar
SJÁLFBÆRNI:	<ul style="list-style-type: none"> • finni fréttir sem tengist umhverfismálum og fái tækifæri til að ræða þær • fræðist um auðlindir jarðar og vistspor • taki þátt í degi sem byggir á sjálfbærni • tekur þátt í að setja fram tillögur um bætt umhverfi í nærsamfélagi • skoði netsíður um umhverfismál og vinni með upplýsingar á þeim s s www.globalfootprint.com og www.globalis.is • safnakennsla
SKÖPUN:	<ul style="list-style-type: none"> • setji þekkingu sína fram á skapandi hátt s s á myndrænan hátt og með gerð leikþátta og myndbanda • sækir sýningar og fari í vettvangsferðir og vinni með og túlki þann fróðleik sem þær fæst • Æfist í að nota hugarflug með leiðsögn

Náttúrugreinar – 10 bekkur

a Viðmið um námshæfni í náttúrugreinum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í náttúrugreinum	P	L	V
<i>Geta til aðgerða</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <p><i>greint hvernig þættir eins og tæknistig, þekking, kostnaður og grunnkerfi samfélagsins hafa áhrif á hvaða lausn viðfangsefna er valin hverju sinni,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• greint stöðu mála í eigin umhverfi og aðdraganda þess, í framhaldi skipulagt þátttöku í aðgerðum sem fela í sér úrbætur</i> <i>• tekið þátt í og útskýrt reynslu sína og niðurstöðu af þátttöku í aðgerðum sem varða náttúru og samfélag,</i> <i>• tekið rökstudda afstöðu til málefna og komið með tillögur um hvernig megi bregðast við breytingum en um leið tekið mið af því að í framtíðinni er margt óvísst og flókið</i> 	X		
<i>Nýsköpun og hagnýting þekkingar</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <p><i>gert grein fyrir hvernig niðurstöður rannsókna hafa haft áhrif á tækni og atvinnulíf í nánasta umhverfi og samfélagi og hvernig þær hafa ekki haft áhrif</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• tekið þátt í skipulagi og unnið eftir verk- og tímaáætlun hóps við að hanna umhverfi, hlut eða kerfi</i> <i>• dregið upp mynd af því hvernig menntun, þjálfun, starfsval og áætlanir um eigið líf tengjast breytingum á umhverfi og tækni</i> 			X
<i>Gildi og hlutverk vísinda og tækni</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <p><i>metið gildi þess að upplýsingum um vísinda- og tækniþróun sé miðlað á skýran hátt</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• beitt algengustu hugtökum og heitum í náttúrugreinum</i> 			X

	<p><i>unglingastigsins</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • skýrt með dæmum hvernig náttúruvísindi, tækni, menning, heimsmynd mannsins og náttúran hafa áhrif hvert á annað • unnið með samþætt viðfangsefni með vinnubrögðum náttúrugreina og tekið gagnrýna afstöðu til siðferðilegra þátta tengdum náttúru umhverfi, samfélagi og tækni 			
<p><i>Vinnubrögð og færni</i></p>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <p><i>framkvæmt og útskýrt sérhannaðar eða eigin athuganir úti og inni,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • lesið te Xta um náttúrufræði sér til gagns, umorðað hann og túlkað myndefni honum tengt • aflað sér upplýsinga um náttúruvísindi úr heimildum á íslensku og erlendum málum • beitt vísindalegum vinnubrögðum, s s tilraunum og athugunum á gagnrýninn hátt, við öflun upplýsinga innan náttúruvísinda • kannað áreiðanleika heimilda með því að nota hand- og fræðibækur, Netið og aðrar upplýsingaveitur • gefið skýringar á og rökrætt valið efni úr athugunum og heimildum • dregið ályktanir af gögnum og gefið ólíkar skýringar með því að nota ólík sjónarhorn 		<p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p>	
<p><i>Ábyrgð á umhverfinu</i></p>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <p><i>tekið eftir og rætt atriði í umhverfinu sínu, gert grein fyrir áhrifum þeirra á lífsgæði og náttúru, sýnt umhverfinu umhyggju og rökrætt eigin skoðun á því</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • skoðað og skráð atburði eða fyrirbæri sem snerta samspil manns og umhverfis, í framhaldi tekið virkan þátt í gagnrýnni umfjöllun um málið og gert tillögur um aðgerðir til bóta 		<p>X</p> <p>X</p>	<p>X</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • sýnt fram á getu til að vinna að umbótum í eigin sveitarfélagi eða í frjálsum félagasamtökum • rætt af skilningi eigin lífssýn og ábyrgð innan samfélags og tekið dæmi úr eigin lífi • tekið þátt í að skoða og skilgreina stöðu umhverfismála á heimsvísu og rætt um markmið til umbóta 		X		X
Að búa á jörðinni	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <p>skipulagt, framkvæmt og gert grein fyrir athugunum á námsþáttum að eigin vali er varða búsetu mannsins á jörðinni</p> <ul style="list-style-type: none"> • útskýrt og rætt ástæður náttúruverndar • útskýrt breytingar á landnotkun og tengsl þeirra við jarðvegseyðingu og orkuframleiðslu <p>útskýrt árstíðabundið veðurlag og loftslagsbreytingar, ástæður og afleiðingar</p> <ul style="list-style-type: none"> • gert grein fyrir stöðu jarðar í himingeimnum og áhrifum hennar á líf á jörðu • rætt um notkun gervihnatta í samskiptum manna, rannsóknir og álitamál þeim tengdum 			X	X
Lífsskilyrði manna	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <p>útskýrt hlutverk helstu líffæra og líffærakerfa mannslíkamans, gerðir frumna, líffæri þeirra og starfsemi</p> <ul style="list-style-type: none"> • útskýrt hvernig einstaklingur getur stuðlað að eigin velferð með ábyrgri neyslu og hegðun • útskýrt hvað einkennir lífsskilyrði manna og hvað felst í því að taka ábyrgð á eigin heilsu • útskýrt hvernig fóstur verður til og þroskast, hvað felst í 		X		
				X	

<p><i>ábyrgri kynhegðun og rætt eigin ábyrgð á líkamlegu og andlegu heilbrigði, bæði sín og annarra</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • rökrætt umhverfismál frá ólíkum sjónarhornum, er tengjast vatni, vatnsnotkun og sjó • lýst hringrás efna og flæði orku í náttúrunni, útskýrt ljóstillífun og bruna og gildi þeirra 	X	X	
---	---	---	--

<p><i>Náttúra Íslands</i></p>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <p><i>gert grein fyrir eigin athugunum á lífverum, hegðun þeirra og búsvæðum</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • útskýrt flokka lífvera eftir skyldleika, ein- og fjölfrumunga, að erfðir ráðast af genum og hvernig íslenskar lífverur hafa aðlagast umhverfi sínu • útskýrt þarfir ólíkra lífvera í ólíkum vistkerfum • útskýrt hugmyndir um náttúruval, hæfni, aðlögun og arfbundinn breytileika • lýst ólíkum leiðum við framleiðslu, dreifingu og nýtingu orku á Íslandi • tekið dæmi af og útskýrt forvarnir, sem eru skipulagðar vegna náttúruhamfara 	X	X	
-------------------------------	--	---	---	--

<p><i>Heilbrigði umhverfisins</i></p>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <p><i>gert grein fyrir verndun og nýtingu náttúruauðlinda í tengslum við sjálfbæra þróun</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • rætt á gagnrýninn hátt framleiðslu, flutning og förgun efna • sagt fyrir um þjónustu sem náttúrulegir ferlar veita • nýtt frumeindakeninguna og lotukerfið til að útskýra 	X	X	X
---------------------------------------	--	---	---	---

	<p><i>eiginleika efna, efnabreytingar og hamskipti</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • útskýrt krafta sem verka í daglegu lífi manna 		X	
<p><i>Samspil vísinda, tækni og þróunar í samfélaginu</i></p>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi: fjallað á gagnrýninn hátt um aukefni í mat og aðferðir til að auka geymsluþol matvæla,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • útskýrt forsendur vistvænnar hönnunar, • útskýrt mismunandi tegundir geislunar og hvernig þær eru notaðar í fjarskiptum og lækningum, • útskýrt einfaldar rafrásir og tengsl rafmagns og segulmagns, • skýrt tengsl mannfjölda-þróunar við framleiðslu og dreifingu matvæla og þátt líftækninnar í þeim tengslum 		X	X

Náttúrugreinar – 10 bekkur

a Viðmið um námshæfni í náttúrugreinum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnispættir:	Viðmið um námshæfni í náttúrugreinum	Þ	L	V
<i>Geta til aðgerða</i>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi: greint hvernig þættir eins og tæknistig, þekking, kostnaður og grunnkerfi samfélagsins hafa áhrif á hvaða lausn viðfangsefna er valin hverju sinni,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • greint stöðu mála í eigin umhverfi og aðdraganda þess, í framhaldi skipulagt þátttöku í aðgerðum sem fela í sér úrbætur • tekið þátt í og útskýrt reynslu sína og niðurstöðu af þátttöku í aðgerðum sem varða náttúru og samfélag, 	X	X	X

	<ul style="list-style-type: none"> • tekið rökstudda afstöðu til málefna og komið með tillögur um hvernig megi bregðast við breytingum en um leið tekið mið af því að í framtíðinni er margt óvísst og flókið 		X	
Nýsköpun og hagnýting þekkingar	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <p>gert grein fyrir hvernig niðurstöður rannsókna hafa haft áhrif á tækni og atvinnulíf í nánasta umhverfi og samfélagi og hvernig þær hafa ekki haft áhrif</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekið þátt í skipulagi og unnið eftir verk- og tímaáætlun hóps við að hanna umhverfi, hlut eða kerfi • dregið upp mynd af því hvernig menntun, þjálfun, starfsval og áætlanir um eigið líf tengjast breytingum á umhverfi og tækni 		X	X
Gildi og hlutverk vísinda og tækni	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <p>metið gildi þess að upplýsingum um vísinda- og tækniþróun sé miðlað á skýran hátt</p> <ul style="list-style-type: none"> • beitt algengustu hugtökum og heitum í náttúrugreinum unglingsstigsins • skýrt með dæmum hvernig náttúruvísindi, tækni, menning, heimsmynd mannsins og náttúran hafa áhrif hvert á annað • unnið með samþætt viðfangsefni með vinnubrögðum náttúrugreina og tekið gagnrýna afstöðu til siðferðilegra þátta tengdum náttúru umhverfi, samfélagi og tækni 			X
Vinnubrögð og færni	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <p>framkvæmt og útskýrt sérhannaðar eða eigin athuganir úti og inni,</p> <ul style="list-style-type: none"> • lesið te Xta um náttúrufræði sér til gagns, umorðað hann og túlkað myndefni honum tengt • aflað sér upplýsinga um náttúruvísindi úr heimildum á íslensku og erlendum málum 		X	X
			X	

	<ul style="list-style-type: none"> • beitt vísindalegum vinnubrögðum, s s tilraunum og athugunum á gagnrýninn hátt, við öflun upplýsinga innan náttúruvísinda • kannað áreiðanleika heimilda með því að nota hand- og fræðibækur, Netið og aðrar upplýsingaveitur • gefið skýringar á og rökrætt valið efni úr athugunum og heimildum • dregið ályktanir af gögnum og gefið ólíkar skýringar með því að nota ólík sjónarhorn 		X	
<p>Ábyrgð á umhverfinu</p>	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <p>tekið eftir og rætt atriði í umhverfinu sínu, gert grein fyrir áhrifum þeirra á lífsgæði og náttúru, sýnt umhverfinu umhyggju og rökrætt eigin skoðun á því</p> <ul style="list-style-type: none"> • skoðað og skráð atburði eða fyrirbæri sem snerta samspil manns og umhverfis, í framhaldi tekið virkan þátt í gagnrýnni umfjöllun um málið og gert tillögur um aðgerðir til bóta • sýnt fram á getu til að vinna að umbótum í eigin sveitarfélagi eða í frjálsum félagasamtökum • rætt af skilningi eigin lífssýn og ábyrgð innan samfélags og tekið dæmi úr eigin lífi • tekið þátt í að skoða og skilgreina stöðu umhverfismála á heimsvísu og rætt um markmið til umbóta 		X	X
<p>Að búa á jörðinni</p>	<p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <p>skipulagt, framkvæmt og gert grein fyrir athugunum á námsþáttum að eigin vali er varða búsetu mannsins á jörðinni</p> <ul style="list-style-type: none"> • útskýrt og rætt ástæður náttúruverndar • útskýrt breytingar á landnotkun og tengsl þeirra við 	X	X	X

<p><i>jarðvegseyðingu og orkuframleiðslu</i></p> <p><i>útskýrt árstíðabundið veðurlag og loftslagsbreytingar, ástæður og afleiðingar</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>gert grein fyrir stöðu jarðar í himingeimnum og áhrifum hennar á líf á jörðu</i> • <i>rætt um notkun gervihnatta í samskiptum manna, rannsóknir og álitamál þeim tengdum</i> 	<p>X</p> <p>X</p> <p>X</p>		
---	----------------------------	--	--

<p><i>Lífsskilyrði manna</i></p>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <p><i>útskýrt hlutverk helstu líffæra og líffærakerfa mannlíkamans, gerðir frumna, líffæri þeirra og starfsemi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>útskýrt hvernig einstaklingur getur stuðlað að eigin velferð með ábyrgri neyslu og hegðun</i> • <i>útskýrt hvað einkennir lífsskilyrði manna og hvað felst í því að taka ábyrgð á eigin heilsu</i> • <i>útskýrt hvernig fóstur verður til og þroskast, hvað felst í ábyrgri kynhegðun og rætt eigin ábyrgð á líkamlegu og andlegu heilbrigði, bæði sín og annarra</i> • <i>rökrætt umhverfismál frá ólíkum sjónarhornum, er tengjast vatni, vatnsnotkun og sjó</i> • <i>lýst hringrás efna og flæði orku í náttúrunni, útskýrt ljóstillífun og bruna og gildi þeirra</i> 	<p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p>		
----------------------------------	--	---	--	--

<p><i>Náttúra Íslands</i></p>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <p><i>gert grein fyrir eigin athugunum á lífverum, hegðun þeirra og búsvæðum</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>útskýrt flokka lífvera eftir skyldleika, ein- og fjölfrumunga, að erfðir ráðast af genum og hvernig íslenskar lífverur hafa</i> 	<p>X</p> <p>X</p>		
-------------------------------	---	-------------------	--	--

	<p><i>aðlagast umhverfi sínu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • útskýrt þarfir ólíkra lífvera í ólíkum vistkerfum • útskýrt hugmyndir um náttúruval, hæfni, aðlögun og arfbundinn breytileika • lýst ólíkum leiðum við framleiðslu, dreifingu og nýtingu orku á Íslandi • tekið dæmi af og útskýrt forvarnir, sem eru skipulagðar vegna náttúruhamfara 	X	X	X
<p><i>Heilbrigði umhverfisins</i></p>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <p><i>gert grein fyrir verndun og nýtingu náttúruauðlinda í tengslum við sjálfbæra þróun</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • rætt á gagnrýninn hátt framleiðslu, flutning og förgun efna • sagt fyrir um þjónustu sem náttúrulegir ferlar veita • nýtt frumeindakennninguna og lotukerfið til að útskýra eiginleika efna, efnabreytingar og hamskipti • útskýrt krafta sem verka í daglegu lífi manna 	X	X	X
<p><i>Samspil vísinda, tækni og þróunar í samfélaginu</i></p>	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <p><i>fjallað á gagnrýninn hátt um aukefni í mat og aðferðir til að auka geymsluþol matvæla,</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • útskýrt forsendur vistvænnar hönnunar, • útskýrt mismunandi tegundir geislunar og hvernig þær eru notaðar í fjarskiptum og lækningum, • útskýrt einfaldar rafrásir og tengsl rafmagns og segulmagns, • skýrt tengsl mannfjölda-þróunar við framleiðslu og dreifingu matvæla og þátt líftækninnar í þeim tengslum 	X	X	X

--	--	--	--	--

Grunnpættir menntunar í náttúrufræði

Eftirfarandi áherslur eru skilgreindar fyrir grunnþætti menntunar í 10 árgangi:

Grunnpáttur	Áhersluþættir grunnþátta menntunar
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ:	<ul style="list-style-type: none"> • Þekki ástundun heilbrigðra lífshátta og áhrifa þeirra á eigin velferð • Geta unnið með öðrum að lausn verkefna
JAFNRÉTTI:	<ul style="list-style-type: none"> • Geri sér grein fyrir mikilvægi fjölbreytileika í lífríki dýra, plantna og manna • Geta farið eftir reglum við úrlausn verkefna • Setja sér markmið við hæfi
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI:	<ul style="list-style-type: none"> • Geta tekið afstöðu til álitamála varðandi náttúruna, t.d. vegna verndunar og nýtingar auðlinda
LÆSI:	<ul style="list-style-type: none"> • Myndalæsi, kort og námsbækur • Les te Xta í náttúrufræði sér til gagns, vinna með hann og útskýra
SJÁLFBÆRNI:	<ul style="list-style-type: none"> • Fræðist um sjálfbærar fiskveiðar Íslendinga • Sjálfbærni til framtíðar, hvert stefnir og hvað er hægt að gera • Umhverfisvitund, fræðsla um súrnun hafanna, aukinn styrk koltvíó Xíðs í andrúmslofti • Kynnist framtíðar orkugjöfum eins og sólarorku og raforku og mikilvægi þess fyrir sjálfbæra jörð • Vistspor þjóða í heiminum • Lífræn ræktun
SKÖPUN:	<ul style="list-style-type: none"> • ýmis hópverkefni, tilraunir og aðrar athuganir • ýta undir áhuga á umhverfinu og fyrirbærum í náttúrunni

Skólaípróttir

Námshæfni – viðmið og mat

Nám í grunnskóla skal hafa sem mest gæði og þess vegna byggir grunnskólastarfið á viðmiðum um hæfni sem grundvöll gæðanna. Þau nefnast námshæfni þegar gæðin tengjast átta námssviðum aðalnámskrár (og öllum námsgreinum innan hvers námssviðs). Aðalnámskrá skilgreinir námshæfni fyrir 4, 7 og 10 bekk en fyrir aðra árganga skilgreina skólar/kennarar viðmið um námshæfni í einstaka námssviðum. Í einhverjum tilvikum er valið að hæfniviðmið séu sér fyrir hverja námsgrein frekar en fyrir viðkomandi námssviðið í heild sinni sem er þá ákvörðun viðkomandi skóla.

Þ=þekking

L=leikni

V=viðhorf

a Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok 10 árgangs (lokamat):

Efnisþættir	Viðmið um námshæfni í skólaíþróttum	Þ	L	V
:				
	Líkamsvitund, leikni og afkastageta Við lok árgangs geti nemandi: <ul style="list-style-type: none">• gert æfingar sem reyna á loftháð og loftfirrt þol,• sýnt og framkvæmt styrktaræfingar sem reyna á hámarksgetu og úthald í kyrrstöðu og hreyfingu,• gert liðleikaæfingar sem reyna á hreyfividd og hreyfigetu, sýnt útfærslu flókinna hreyfinga þannig að þær renni vel saman, gert rytmískar æfingar og fylgt takti,• tekið þátt í hópíþróttum, einstaklingsíþróttum og heilsurækt innan og utan skólans,• nýtt sér stöðluð próf til að meta þrek og hreysti, lipurð og samhæfingu,• sýnt leikni og synt viðstöðulaust í bringusundi, baksundi, skriðsundi og kafsundi auk þess að geta synt björgunarsund og troðið marvaða	X X	X X	
	Félagslegir þættir Við lok árgangs geti nemandi: <ul style="list-style-type: none">• skilið mikilvægi virðingar og góðrar framkomu til að efla liðsandann og skilið mikilvægi góðrar ástundunar, sjálfsaga, sjálfstæðra vinnubragða, samvinnu og tillitsemi í tengslum við góðan árangur í íþróttum• þekkt mismunandi tegundir leikreglna, farið eftir þeim og sýnt háttvísi í leik, bæði í hóp-og einstaklingsíþrótt,• rökrætt kynheilbrigði, kyn-og staðalímyndir, afleiðingar eineltis og tekið virka afstöðu gegn ofbeldi	X		X X X

<p>Heilsa og efling þekkingar</p> <p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skýrt helstu áhrif hreyfingar á líkamlega og andlega líðan og mikilvægi góðrar næringar fyrir vö Xt og viðhald líkamans, • rætt eigin ábyrgð á líkamlegu og andlegu heilbrigði bæði sínu eigin og annarra, • útskýrt þjálfunaraðferðir og notað hugtök sem tengjast sundiðkun og ýmsum íþróttum, • vitað hvaða hlutverk helstu vöðvahópar líkamans hafa í tengslum við þjálfun líkamans, • sett sér skammtíma- og langtímamarkmið í íþróttum og heilsurækt, gert og framkvæmt eigin þjálfunaráætlun á grundvelli niðurstaðna prófa, • sótt og nýtt sér upplýsingar við alhliða heilsurækt og mat á eigin heilsu, • notað mælingar með mismunandi mælinákvæmni við mat á afkastagetu, • tekið þátt í leikjum af margvíslegu tagi, • Sýnt ábyrgð í útivist Skýrt tákna korta, tekið stefnu með áttavita og ratað um landsvæði eftir korti 	<p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p> <p>X</p>	<p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p>	<p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p> <p></p>
<p>Öryggis- og skipulagsreglur</p> <p>Við lok árgangs geti nemandi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tekið ákvarðanir á grundvelli öryggis- og umgengnisreglna og brugðist við óvæntum aðstæðum Framkvæmt og útskýrt helstu atriði skyndihjálpar, endurlífgunar og björgunar úr vatni og notkun björgunaráhaldna Bjargað jafningja á björgunarsundi 	<p>X</p>	<p>X</p>	<p></p>

Grunnþættir menntunar

Eftirfarandi áherslur eru skilgreindar fyrir grunnþætti menntunar í skólaíþróttum

Grunnþáttur	Áhersluþættir grunnþátta menntunar í 8 -10 Bekk
--------------------	---

Að nemandi	
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ:	<ul style="list-style-type: none"> • tileinki sér mikilvægi hreyfingar í daglegu lífi • taki þátt í leikjum og stundi líkams- og heilsurækt með ánægju og félagsleg samskipti að leiðarljósi • að nemendur taki ábyrgð á eigin heilsu og skilji mikilvægi svefns, næringar og hreyfingar • þjálfist í því að fara rólega af stað í upphafi reglubundinnar hreyfingar og einnig í lok æfingar og skilji hvers vegna • fái jákvæða upplifun af íþróttaiðkun • sé meðvitaður um gildi æfinga sem stundaðar eru í íþróttatíma
JAFNRÉTTI:	<ul style="list-style-type: none"> • stundi fjölbreytta hreyfingu í formi leikja og/eða íþróttá án fordóma • fái tækifæri óháð kyni til að njóta styrkleika sinna í íþróttum og sundi og styrki sjálfsmynd sína • njóti viðurkenningar og geti tilheyrt hópnum
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI:	<ul style="list-style-type: none"> • hafi fengið tækifæri til að velja sér hreyfingu við hæfi, á vegum skólans eða í nærsamfélagi • hafi jafnan rétt á við aðra að stunda hreyfingu a m k 3 sinnum í viku í 40 mínútur í senn
LÆSI:	<ul style="list-style-type: none"> • fái tækifæri til að ræða um mikilvægi hreyfingar fyrir heilsu og vellíðan • þekki áhrif hreyfingar og þjálfunar á helstu líffæri eins og hjarta, lungu, vöðva- og taugakerfið • taki þátt í leikjum sem styrkja samvinnu og samskipti nemenda • læri að taka sigri jafnt sem ósigri og sýni af sér í hvívetna íþróttamannslega framkomu í leik og starfi
SJÁLFBÆRNI:	<ul style="list-style-type: none"> • hafi jákvæða upplifun af íþróttaiðkun og skilji mikilvægi reglubundinnar hreyfingar • hafi frumkvæði af hreyfingu heima fyrir og í skóla • styrki sjálfsmynd sína til að hann sækir í þá hreyfingu og þjálfun sem hann hefur áhuga á að tileinka sér í framtíðinni • að fái hvatningu til að ganga eða hjóla skólann eða til að nota annan vistvænan ferðamáta • læri að nýta þá möguleika sem eru í nærumhverfi til hinna ýmsu hreyfinga • tileinki sé góða umgengni hvort sem er í íþróttamannvirkjun eða í nærumhverfi

List- og verkgreinar

a Viðmið um námshæfni í heimilisfræði

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í heimilisfræði	P	L	V
Matur og lífshættir	<p><i>Við lok 10 árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> farið eftir leiðbeiningum um hreinlæti og þrif tengdu heimilishaldi og matreiðslu, greint helstu þætti sem hafa áhrif á útgjöld við heimilishald og geti tekið ábyrgð á eigin útgjöldum og skuldbindingum og þekkt rétt sinn og skyldur sem neytandi 	X	X	X
Matur og vinnubrögð	<p><i>Við lok 10 árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> skipulagt og matreitt fjölbreyttar, hollar og vel samsettar máltíðir úr algengu og nýstárlegu hráefni með áherslu á hagkvæmni og nýtni, beitt helstu matreiðsluaðferðum og notað til þess ýmis mæli- og eldhúsáhöld, greint frá viðbrögðum við slysum á heimilum, geti unnið í hóp, sýnt öðrum tillitssemi og virðingu 	X	X	X
Matur og umhverfi	<p><i>Við lok 10 árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> sett viðfangsefni heimilisfræðinnar í vítt samhengi við lýðræði og jafnrétti, hreinleika og eiginleika sem taldir eru bæta heilsu fólks og stuðla að sjálfbærri þróun, 	X	X	X
Matur og menning	<p><i>Við lok 10 árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> sagt frá íslenskri og erlendri matarmenningu og matreitt ýmsa þjóðarrétti 	X	X	X

Hönnun og Smíði

a Viðmið um námshæfni í Hönnun og Smíði 10 Bekk

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í Hönnun og Smíði	P	L	V
Handverk:	<ul style="list-style-type: none"> • valið aðferðir, efni og verkfæri við hæfi og sýnt rétta og ábyrga notkun verkfæra • sagt frá mikilvægi verkþekkingar í nútíma samfélagi 	X	X	X
Hönnun og tækni:	<ul style="list-style-type: none"> • útskýrt hugmyndir sínar fríhendis og með grunnteikningu • unnið sjálfstætt eftir verkáætlun og vinnuteikningu, útbúið efnislista og reiknað kostnað • framkvæmt flóknari samsetningar, s s samlímingu, töppun og skrúfun • hannað verkefni út frá efni, fagurfræði, tækni, umhverfi, notkun og endingu • sagt frá hvernig tækni er nýtt í atvinnulífinu • gert grein fyrir áhrifum nýsköpunar á umhverfi sitt og samfélag 	X X	X X	X X X
Umhverfi:	<ul style="list-style-type: none"> • greint vistvæn efni frá óvistvænum og haft sjálfbærni að leiðarljósi við vinnu sína, s s við efnisval • gert sér grein fyrir hvort og hvernig hægt er að endurnýja ýmsa hluti til að lengja líftíma þeirra • beitt viðeigandi vinnustellingum og notað réttan hlífðarbúnað og fjallað um vinnuvernd og hvers vegna reglur þar að lútandi eru settar 	X X		X X

Sjónlistir

a Viðmið um námshæfni í sjónlistum

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í sjónlistum	P	L	V
	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • valið á milli mismunandi aðferða við sköpun, prófað sig áfram og unnið hugmyndir í fjölbreytta miðla 	X	X	X

<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> greint og beitt fjölbreyttum aðferðum og tækni 	X	X	X
<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> tjáð skoðanir eða tilfinningar í eigin sköpun með tengingu við eigin reynslu og gagnrýni á samfélagið 		X	
<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> sýnt og útskýrt vinnuferli frá hugmynd að lokaverki sem felur m a í sér upplýsingaöflun, tilraunir og samtal 	X	X	X
<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> skrásett og sett fram hugmyndir á fjölbreyttan hátt byggðar á eigin ímyndunarafli og / eða rannsókn, myndrænt og/ eða í te Xta 	X	X	X
<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> notað orðaforða og hugtök til að tjá skoðanir sínar á myndlist og hönnun og fært rök fyrir þeim út frá eigin gildismati 	X	X	
<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> gagnrýnt af þekkingu, sanngirni og virðingu eigin verk og annarra bæði einn og í samvinnu 	X	X	
<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> greint, borið saman og lýst ýmsum stílum og stefnum í myndlist og hönnun, bæði á Íslandi og erlendis og tengt það við þá menningu sem hann er sprottinn úr 	X	X	X
<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> greint hvernig samtímalist fæst við álitamálefni daglegs lífs með fjölbreyttum nálgunum sem oft fela í sér samþættingu listgreina 	X	X	X
<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> túlkað listaverk og hönnun með tilvísun í eigin reynslu, nærumhverfi, samtímann, siðfræði og fagurfræði 	X	X	
<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> gert grein fyrir margvíslegum tilgangi myndlistar og hönnunar og sett hann í persónulegt, menningarlegt og sögulegt samhengi 	X		X
<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> greint hvernig sjónrænt áreiti daglegs lífs hefur áhrif á líf okkar og gildismat 	X	X	X

TE XTÍLMENNT

a Viðmið um námshæfni í te Xtílmenn 10 bekkur

Efnisþættir: Viðmið um námshæfni í te Xtílmenn 10 bekkur	P	L	V
--	---	---	---

Handverk, aðferðir og tækni	<i>Við lok árgangs geti nemandi:</i> <ul style="list-style-type: none"> • beitt fjölbreyttum aðferðum og áhöldum greinarinnar við formun te Xtílafurða, • rökstutt eigið val á te Xtílefni eftir viðfangsefni og efnisfræði, • unnið með snið og uppskriftir, tekið mál, áætlað stærðir og efnisþörf • vinni með endurnýtingu te Xtíla 	X X X	X X X	 X
Sköpun, hönnun og útfærsla	<i>Við lok árgangs geti nemandi:</i> <ul style="list-style-type: none"> • beitt skapandi og gagnrýnni hugsun í hönnun og te Xtílvinnu • skreytt te Xtílafurð á skapandi og persónulegan hátt • lagt mat á eigin vinnubrögð, sagt frá góðu handbragði, formi og hönnun og notað til þess viðeigandi hugtök 	X X X	X X X	 X X
Menning og umhverfi	<i>Við lok árgangs geti nemandi:</i> <ul style="list-style-type: none"> • útskýrt tjáningarmáta og tákni te Xtíla og tísku út frá mismunandi stíl, áferð og efniskennd, í tengslum við sérkenni íslenskrar te Xtílvinnu, handverks, te Xtílsögu og menningararfs, • fjallað um helstu tákni og merkingar vefjarefna, • sagt frá te Xtíliðnaði og starfsgreinum tengdum fatagerð og te Xtílhönnun, • sagt frá vinnslu te Xtílefna við mismunandi aðstæður og sett í samhengi við sjálfbærni og umhverfisvernd 	X		 X X X

List- og verkgreinar

a Viðmið um námshæfni í tónmennt

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnisþættir:	Viðmið um námshæfni í náttúrugreinum	Þ	L	V
	<i>Við lok árgangs geti nemandi:</i>			
	<i>Við lok árgangs geti nemandi:</i>			

Við lok árgangs geti nemandi:			
Við lok árgangs geti nemandi:			

8 -10 bekkur

Grunnpáttur	Áhersluþættir grunnpátta menntunar
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ:	<ul style="list-style-type: none"> Lögð er áhersla á persónulegt hreinlæti og góða umgengni, s s handþvottur og frágangur Lögð er áhersla á rétt vinnubrögð og vinnustellingar og mikilvægi þess að beita áhöldum/verkfærum rétt Lögð er áhersla á örugga umgengni á vinnusvæði
JAFNRÉTTI:	<ul style="list-style-type: none"> Unnið er með jafnrétti t d með því að hafa sömu verkefni fyrir bæði kynin Nemendur taki tillit til skoðana annarra
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI:	<ul style="list-style-type: none"> Nemendur fá tækifæri til að velja sér verkefni og aðlaga það að sínu áhugasviði Allir hafa rétt á að tjá sig og koma með hugmyndir Nemendur fá tækifæri til að vinna með hugmyndir sínar og útfrá styrkleikum sínum
LÆSI:	<ul style="list-style-type: none"> Nemendur fá þjálfun í að lesa myndrænan og stafrænan te Xta og tengja saman hug og hönd, s s uppskriftir, myndmál, nótur, te Xta, skákþrautir, lesið í skóginn og tálgað í tré Nemendur velja sér áhöld og tæki sem henta viðfangsefnum hverju sinni Nemendur velja verkefni með leiðsögn sem henta hverju sinni
SJÁLFBÆRNI:	<ul style="list-style-type: none"> Lögð er áhersla á endurvinnslu, flokkun og endurnýtingu hráefnis og námsefnis Lögð er áhersla á að nota ekki meira efni en þarf í verkefnið Efniviður sóttur í nærumhverfi Nemendur ganga af virðingu og ábyrgð um vinnusvæði sitt
SKÖPUN:	<ul style="list-style-type: none"> Nemendur fá mörg tækifæri til sköpunar í list- og verkgreinum og setja sín persónulegu einkenni á sköpunina s s mála, teikna, forma, semja og hanna Lögð er áhersla á að virkja ímyndunarafli, sína frumkvæði og hæfileika til að skapa afurð

Upplýsinga- og tæknimennt

Námshæfni – viðmið um hæfni innan námssviðs

a Viðmið um námshæfni í upplýsinga- og tæknimennt

Eftirfarandi viðmið eru lögð til grundvallar mati á námshæfni nemanda í lok árgangs (lokamat):

Efnispættir:	Viðmið um námshæfni í upplýsinga- og tæknimennt	P	L	V
Vinnulag og vinnubrögð	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> nýtt upplýsingaverið á fjölbreyttan hátt til þekkingaröflunar og miðlunar unnið sjálfstætt og tekið ábyrgð á eigin námsframvindu unnið á skapandi og gagnrýninn hátt, sjálfstætt og með öðrum nýtt sér til fullnustu möguleika margvíslegs tæknibúnaðar á hagkvæman og markvissan hátt beitt rétttri fingrasetningu 	X	X X	X
Upplýsingaöflun og úrvinnsla	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> nýtt hugbúnað/forrit og önnur gögn við upplýsingaleit nýtt efni á margvíslegu formi og rafrænan stuðning, s s ítarefni, efni úr fjölmiðlum, orðabækur, veforðasöfn, leiðréttingarforrit, tungumálaforrit og leitarforrit og umgengist þau af gagnrýni beitt gagnrýnni hugsun við að vega og meta upplýsingar með tilliti til gæða og efnismeðferðar þeirra unnið með heimildir, virt siðferði í heimildavinnu og sett fram heimildaskrá samkvæmt viðurkenndum aðferðum nýtt hugbúnað og forrit við uppsetningu ritgerða og ritsmíða samkvæmt viðmiðum um uppsetningu og frágang nýtt hugbúnað/forrit við framsetningu á tölulegum gögnum 	X X X X X	X X X X	X X X
Tækni og búnaður	<p><i>Við lok árgangs geti nemandi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> nýtt hugbúnað/forrit við flókna framsetningu ritunarverkefna og tölulegra gagna nýtt hugbúnað/forrit við myndvinnslu, hljóðvinnslu 	X X	X X	

	og gerð myndbanda	X	X	
	<ul style="list-style-type: none"> nýtt hugbúnað/forrit við fjölbreyttar vefsmíðar 			
Sköpun og miðlun	<i>Við lok árgangs geti nemandi:</i>			
	<ul style="list-style-type: none"> útskýrt einfaldan hugbúnað, eðli og uppbyggingu tölvu 	X	X	
	<ul style="list-style-type: none"> nýtt hugbúnað við forritun og miðlun þekkingar á fjölbreyttan og skapandi hátt 	X	X	
Siðferði og öryggi	<i>Við lok árgangs geti nemandi:</i>			
	<ul style="list-style-type: none"> sýnt ábyrgð við meðferð og dreifingu upplýsinga hvort sem er til persónulegra nota eða heimilda- og verkefnavinnu 	X		X
	<ul style="list-style-type: none"> Nýtt rafrænar leiðir og samskiptamiðla af ábyrgð, unnið í samræmi við reglur um ábyrga netnotkun og er meðvitaður um eigin siðferðislega ábyrgð 	X	X	X

Grunnþættir menntunar í upplýsinga- og tæknimennt

Eftirfarandi áherslur eru skilgreindar fyrir grunnþætti menntunar í upplýsinga- og tæknimennt:

Grunnþáttur	Áhersluþættir grunnþátta menntunar
HEILBRIGÐI OG VELFERÐ:	<ul style="list-style-type: none"> Fara yfir netöryggi og minna nemendur á vernda sig gegn óæskilegi efni í „tölvuheiminum“ Vera gagnrýnin á það efni sem þau nálgast á netinu Að þau átti sig á því að það sem þau setja inn á netið verður þar - alltaf Að nemendur búi til heimasíðu um heilbrigði og velferð þar sem þau setja inn ýmislegt heilsutengt efni Sambætta t.d. e. Xelkennslu við næringarfræði Setja upp í töflur og fl
JAFNRÉTTI:	<ul style="list-style-type: none"> Forritun, búa til samskiptaleiki þar sem jafnrétti er haft að leiðarljósi
LÝÐRÆÐI OG MANNRÉTTINDI:	<ul style="list-style-type: none"> Gagnrýnin hugsun Notaða lýðræðislega kosningu Notaða veraldarvefinn í öflun á efni um mannréttindi og lýðræði og vinna með það Útfæra lýðræði, mannréttindi og barnasáttmálann í tölvutækt form og kynningarform

LÆSI:	<ul style="list-style-type: none"> • Víðlæsi þ e nota alla hugsanlega miðla við þekkingarsköpunar og miðlun Þjálfar heimildarýni og almennt upplýsingalæsi Vera gagnrýnin á miðla, fjölmiðla og netmiðla Taka mið af breyttu samskiptaumhverfi Tölvukennsla sé allan veturinn sem hægt er að nýta í verkefni í öllum fögum Samþætta námsgreinar • Leyfa nemendum að velja efni til að leysa og rannsaka • Nemendur geri sér grein fyrir að þeir eru að læra alla ævi • Má nýta í samfélagsgreinum og lífsleikni • Munnlegur flutningur skiptir miklu máli Að gera grein fyrir skoðunum sínum, segja upphátt hvað þú ert að vinna með, útskýra aðferðir o fl • Lesa og skrifa eins og fræðingar Viðvarandi leiðsagnarmat, hrósa, hvetja og leiðbeina • Lesskilningur
SJÁLFBÆRNI:	<ul style="list-style-type: none"> • Vistspor mannsins, vefsíður þar sem hægt er að reikna út vistspor hvers og eins • Nemendur leiti og finni fréttir sem tengjast umhverfismálum • Nemendur kynni sér vistspor jarðar og æfi sig í að finna út þeirra eigin vistspor www.globalnetwork.org
SKÖPUN:	<ul style="list-style-type: none"> • Nýta og virkja kunnátta barnanna • eTwinning verkefni • Nýta tæknina sem eru í boði (t d snjallsíma) • Nýta tölvur og tækni í öllum fögum • Koma forritun inn á öllum stigum, búa til tölvuleiki • Leyfa nem að taka í sundur og setja saman tölvur